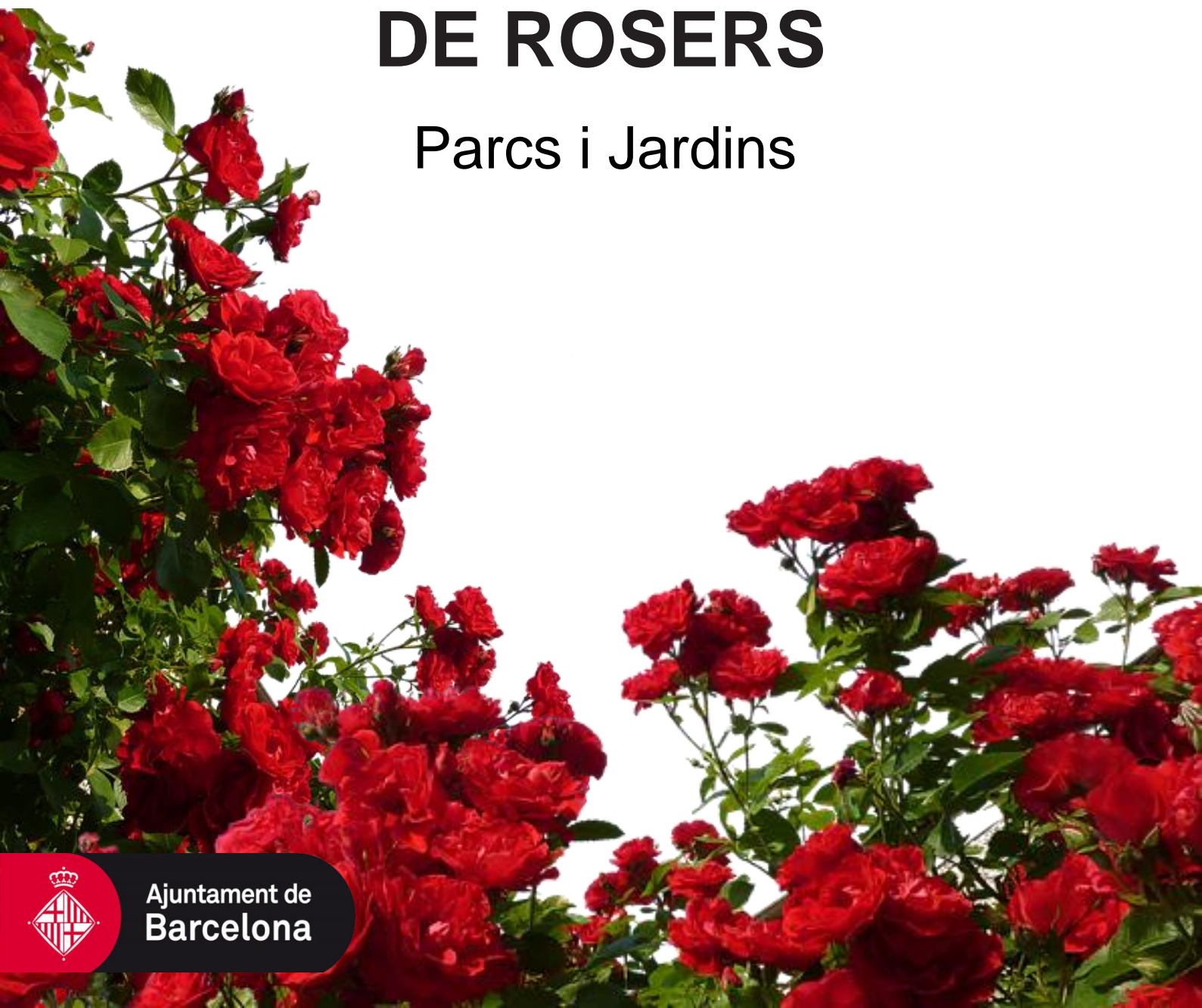

Metodologia de treball en jardineria

PODA I MANTENIMENT DE ROSERS

Parcs i Jardins

Ajuntament de
Barcelona

Parcs i Jardins

Departament de Formació

Parcs i Jardins de Barcelona, IM.

Metodologies de Treball en Jardineria. Poda i manteniment de Rosers està subjecta a una llicència de **Reconeixement – No comercial – Sense obra derivada (by-nc-nd)**. Es permet copiar i redistribuir qualsevol explotació de l'obra, sempre que se'n citi la font, i sempre que no tinguï finalitats comercials i no se'n distribueixi cap obra derivada.

[Reconeixement - No comercial- Sense obra derivada 4.0 internacional de Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Han col·laborat:

Departament de Formació Interna
Direcció de Conservació
Programa de Biodiversitat
Departament de Prevenció de Riscos Laborals

Revisió: | 1 - 23/06/2011
2 - 08/03/2019
3 - 06/10/2020

1. INTRODUCCIÓ pàg. 1 - 5

1.1. Objectiu	pàg. 1
1.2. Àmbit d'aplicació	pàg. 1
1.3. Documents de referència	pàg. 1
1.4. Tipus de rosers	pàg. 2
1.5. Estructura d'un roser	pàg. 3
1.5.1. Característiques fisiològiques	pàg. 4

2. METODOLOGIA pàg. 5 - 16

2.1. Consideracions generals	pàg. 5 - 8
2.1.1. Què és la poda del roser?	pàg. 5
2.1.2. Èpoques de poda	pàg. 5
2.1.3. Resposta del roser a la poda	pàg. 6
2.1.4. Criteris de selecció de branques que s'han de podar	pàg. 6 - 7
2.1.5. Tècniques de tall	pàg. 7 - 8
2.2 Tipologies de poda	pàg. 9 - 13
2.2.1. Poda de formació en la plantació	pàg. 9
2.2.2. Poda de manteniment en període de repòs	pàg. 10
2.2.3. Poda de manteniment en període vegetatiu	pàg. 11 - 13
2.2.4. Poda de rejuveniment o renovació	pàg. 13
2.2.5. Poda de reducció de vigor	pàg. 13
2.3 Tipus de poda en funció del port	pàg. 13 - 16
2.3.1. Rosers trepadors - sarmentosos	pàg. 13
2.3.2. Poda de rosers entapissants – paisatgístics-arbustius	pàg. 15
2.3.3. Poda de rosers en arbret	pàg. 15 16
2.3.4. Poda de rosers de garlanda (<i>pitiminí</i>)	pàg. 16
2.3.5. Poda de rosers arbustius	pàg. 16

3. ROSERS BOTÀNICS (SILVESTRES) pàg. 17 - 18

4. TREBALLS QUE CAL FER DESPRÉS DE LA PODA pàg. 18

**5. ACTUACIONS DE MANTENIMENT
PER A LA BIODIVERSITAT**

pàg. 19

6. PLAGUES I MALALTIES MÉS HABITUALS ALS ROSERS

pàg. 20 - 22

7. EINES

pàg. 23

**8. CONDICIONS ÒPTIMES PER CONREAR
UN ROSER I LA SEVA INFLUÈNCIA EN LA PODA**

pàg. 23 - 24

9. NORMES GENERALS DE SEGURETAT

pàg. 24 - 26

8.1. Equips de protecció individual (EPI)

pàg. 26

10. EINES

pàg. 27 - 28

10.1. Eines manuals

pàg. 27

10.2. Maquinària

pàg. 28

10.3. Escales i bastides

pàg. 28

11. GLOSSARI

pàg. 29

1. INTRODUCCIÓ

1.1 Objectiu

Garantir les tècniques adequades de poda per assegurar el correcte desenvolupament dels rosers així com la seva vigoroïtat i estructura vegetativa, i maximitzar, en el cas dels rosers ornamentals, la producció de flor.

1.2. Àmbit d'aplicació

Zones verdes establertes o en procés de construcció gestionades per l'Institut Municipal de Parcs i Jardins de Barcelona.

1.3. Documents de referència

PMA 11

Gestió de residus a les zones verdes

La taille raisonnée des arbustes d'ornement (Pascal Prieur)

Tailler et soigner mes rosers (Guillaume Duprat)

NTJ07

Rosers

Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals

Manual de prevenció de riscos laborals en jardineria, de Parcs i Jardins de Barcelona, Institut Municipal

Gestió d'adobs i esmenes orgàniques a zones verdes i arbrat viari

1.4. Tipus de rosers

Segons l'origen:

Rosers moderns

Els rosers moderns són aquells que s'han obtingut a partir del segle XX. També són anomenats *floribunda* o *híbrids de te* pel fet que la seva olor recorda el te. Dins d'aquest grup, també trobem els *polyantha*, els *grandiflora* i els de garlanda (*pitiminí*). Les flors d'aquests rosers neixen en petit nombre al final de les branques (sovint menys de cinc flors) i tenen un creixement molt ràpid.

Rosers antics

Són els rosers que designen una varietat antiga, obtinguda abans del segle XX. L'any 1867 va aparèixer el primer híbrid de te. Són rosers forts i robusts. En general, floreixen una vegada a l'any, a la primavera.

Rosers botànics (silvestres)

Són els rosers que apareixen de forma espontània a la natura, alguns dels quals són trepadors. Es cultiven per la seva forma natural i per la seva rusticitat. Generalment són de mida gran i tenen moltes flors senzilles i fruits abundants a la tardor. Alguns rosers botànics tendeixen a créixer en forma arbustiva amb poca ramificació a la base (*vegeu el punt 3 del procediment*).

Segons el seu port:

Rosers trepadors-sarmentosos

Són els rosers formats per tiges llargues, més o menys flexibles, i que tenen una floració repetida o una única floració primaveral, segons l'espècie. N'hi ha d'empeltats i de no empeltats. De manera general, el seu creixement pot ser paral·lel a terra o en vertical. Els trepadors són enfiladissos i el seu creixement acostuma a superar els 200 cm, tot i que els més rústics poden grimpar fins a més de 10 m d'altura. Els sarmentosos són rosers reptants i el seu creixement no supera els 60 cm d'alçària.

Rosers entapissants del sòl- paisatgístics-arbustius

Els rosers entapissants del sòl-paisatgístics es caracteritzen per la seva rusticitat, l'adaptació a tot tipus de sòls, la resistència a plagues i malures i una gran capacitat contínua de floració. Estan indicats especialment per a la jardineria pública i s'aconsellen en la formació de vorades o grans grups d'un sol color amb fons arbustius. Poden tenir un port entapissant o arbustiu. Tenen un port molt estès i tiges suaus, més o menys rastreres, fins a 3 m. Creixement compacte amb una alçària de 60 a 150 cm. No estan empeltats.

Rosers amb forma d'arbret

Els rosers amb forma d'arbret són sempre rosers empeltats. El tronc del portaempelt pertany a un roser silvestre i, a una certa alçària (entre 0,5 y 1 m), s'hi empelta un borro de roser del tipus híbrid de te, *floribunda* o rosers de garlanda. Són molt decoratius, tant aïllats com en grups o bé alineats a cada costat d'un camí. També es cultiven molt en testos i jardineres.

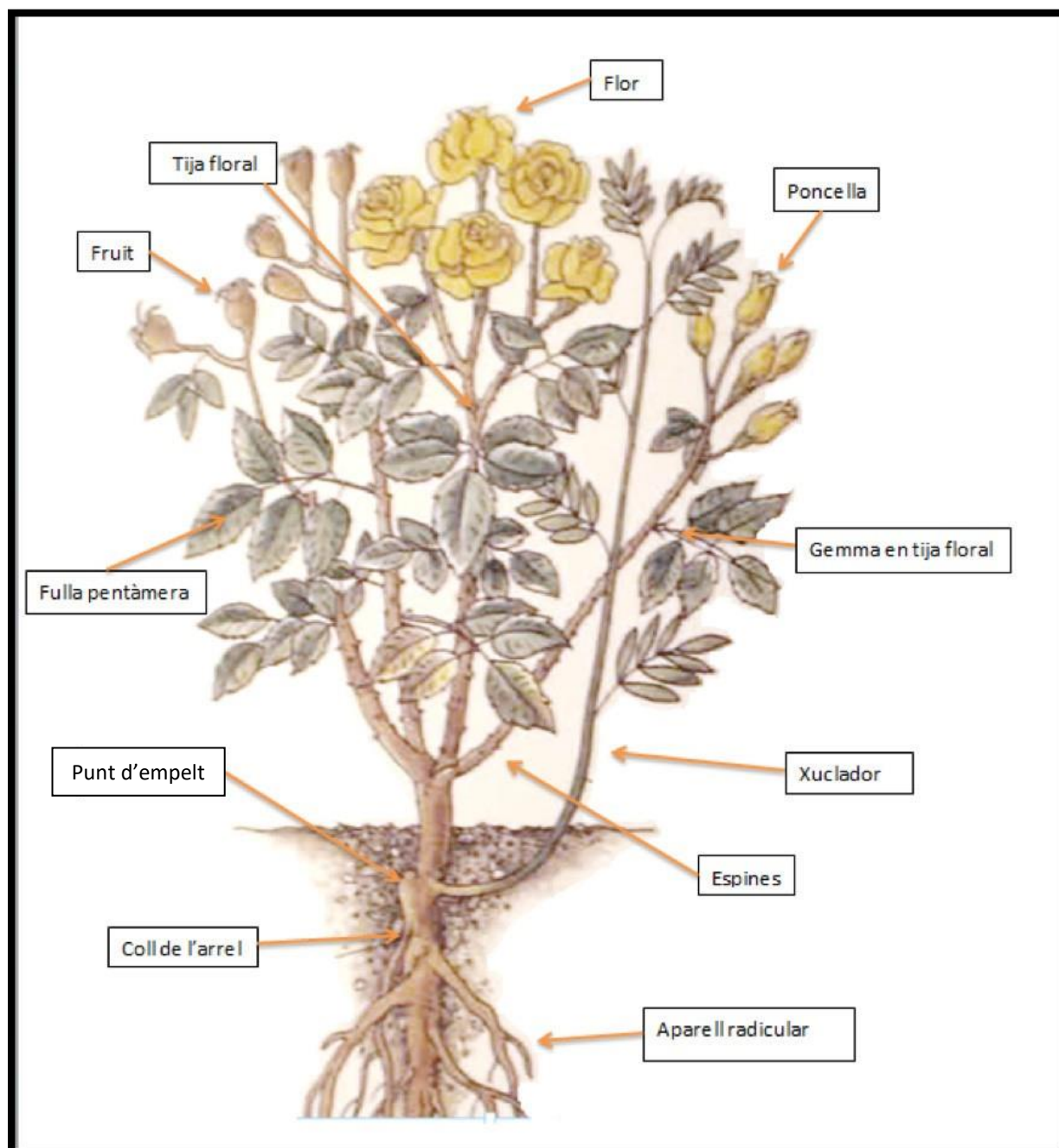
Rosers de garlanda (*pitiminí*)

Els rosers de garlanda (*pitiminí*), miniatura o nans, són rosers semblants als de la varietat *floribunda*, tot i que tenen una mida més reduïda, de 20 a 40 cm (poques vegades sobrepassen els 60 cm) amb fulles i flors més petites, però més abundants. N'hi ha moltes varietats i no estan empeltats. Refloreixen molt, amb poms formats generalment per 3-11 flors petites simples o dobles que surten de la primavera fins a la tardor.

Rosers arbustius

Són els rosers amb formes arbustives, de creixement lent i amb una alçària aproximada de 150 cm. N'hi ha d'empeltats i de no empeltats. El portaempelt de les varietats empeltades sempre és un roser silvestre.

1.5. Estructura d'un roser

1.5.1. Característiques fisiològiques

Dominància apical o acrotonia

La dominància apical o acrotonia és el fenomen pel qual la tija central principal de la planta domina sobre les altres tiges del costat.

Basitonia

És la tendència d'una planta a desenvolupar brotacions a la base de les seves branques o a la base de la planta.

Acrotonia i la basitonia poden coincidir en la mateixa planta.

Vigor

És la força que expressa el creixement i el desenvolupament d'una planta.

Certes varietats són molt vigoroses: necessiten créixer molt abans de poder florir.

Inducció floral

Procés que es realitza al meristema d'una gemma per donar lloc l'inici de la formació del primordi d'una flor o inflorescència. La inducció floral s'efectua generalment en la fusta del mateix any o de l'any anterior.

Rosers empeltats

L'empelt per obtenir varietats de rosers empeltades es fa sobre un roser silvestre (portaempelt), el qual aporta un sistema radicular vigorós i, per tant, un desenvolupament més intens de la planta. En el cas dels rosers d'arbrat, el portaempelt comprèn les arrels i el tronc. Aquest portaempelt té tendència a emetre brots, que s'anomenen *xucladors*. Solen tenir un aspecte diferent de l'empelt, amb fulles més petites i tiges més espinoses, i no produeixen flors o bé són de tipus silvestre, simples i poc vistoses. Solen ser més vigorosos, competeixen amb l'empelt i poden debilitar-lo i, fins i tot, substituir-lo. Per això s'han d'eliminar tan bon punt apareixen des del seu punt d'intersecció. En el cas de xucladors d'arrel, és convenient gratar amb compte fins a arribar a la inserció amb l'arrel i tallar des de la base.

Roser vell i roser envellit

Un roser vell és el roser que es troba al llindar de la seva màxima producció de flors i té el vigor per tornar a rebrotar i fer branques noves.

Un roser envellit és un roser plantat fa molts anys i que ha perdut el seu vigor. Les brotacions són pobres i curtes i la capacitat de fer floracions noves ha minvat per un esgotament general de la planta.

2.1. Consideracions generals

2.1.1. Què és la poda del roser?

La poda de rosers és l'eliminació de branques, brots, parts seques i malaltes amb una finalitat concreta.

Per què es poda?

Perquè es vol provocar i augmentar les noves brotacions per tal de generar una producció màxima de flors i millorar-ne la qualitat. Els rosers floreixen en branca nova. Després de tres a cinc anys perden molt de vigor. Amb la poda, el roser reemplaça aquestes branques per branques noves i vigoroses que apareixen a les branques envellides. Una mala poda pot fer disminuir el creixement de les branques joves.

2.1.2. Èpoques de poda

Depenent de l'activitat interna de la planta, es diferencien dues èpoques per fer les podes.

2.1.2.1. Època vegetativa

És el període de temps durant el qual la planta es manté activa.

Podes que s'hi han de fer:

- Poda de manteniment en període vegetatiu (*vegeu el punt 2.2.3 del procediment*)
- Poda de floració:
 - Flors i fruit
 - Pinçaments
- Eliminació de xucladors:
 - Portaempelt
 - Rosers silvestres
- Poda entretemps-lleugera:
- Poda reducció de vigor (*vegeu punt 2.2.5 del procediment*)

2.1.2.2. Època de repòs

És el període de temps durant el qual la planta redueix la seva activitat vegetativa a la mínima expressió. El temps de repòs de la planta és variable segons la climatologia de la zona on està implantada.

Podes que s'hi ha de fer:

- Poda de formació (*vegeu punt 2.2.1 del procediment*)
- Poda de manteniment en període de repòs (*vegeu punt 2.2.2 del procediment*)
- Poda rejuveniment o renovació (*vegeu punt 2.2.5 del procediment*)

2.1.3. Resposta del roser a la poda

Quan es talla una tija del roser, es provoca un desequilibri entre la part aèria i les arrels. El roser intentarà equilibrar de nou aquesta pèrdua formant branques noves.

Hi ha una relació entre on realitzem el tall i el vigor de la resposta.

- Si la poda és suau, el desequilibri és limitat i la brotació serà poc intensa.
- Si la poda és severa, el desequilibri és fort i la brotació serà vigorosa.

2.1.4. Criteris de selecció de les branques que s'han de podar

La poda de rosers s'ha de centrar en el següent:

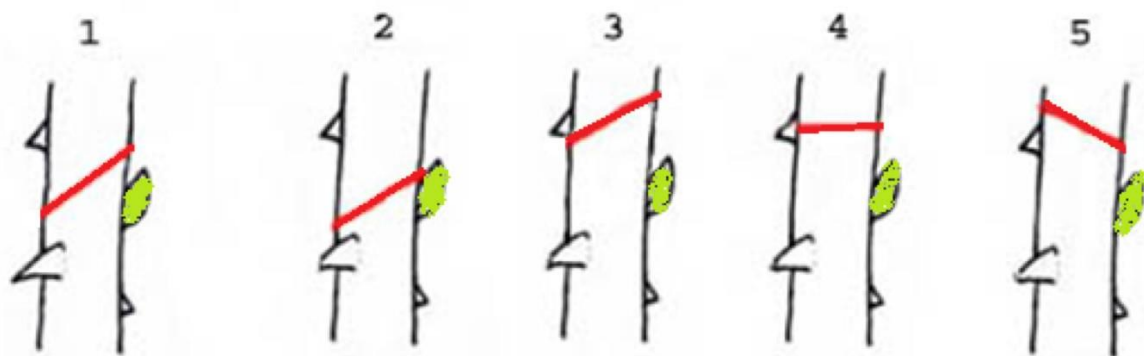
- Cal suprimir totes les branques mortes, seques, trencades, amb ferides o plegades i tallar-les senceres o, sempre que es pugui, a 5 mm per sobre de la branca encara viva.
- Quan dues branques pugnien per un mateix espai, cal eliminar la menys vigorosa.
- Cal suprimir les branques que es creuen amb altres i les que envaeixen el centre.
- En tallar, es procuren deixar les branques més vigoroses i joves de l'arbust, és a dir, les que són més grosses brillants i llises i tenen un color verd o verd-vermellós. Les que tenen coloracions marrons són les tiges més envellides i s'hauran d'eliminar.
- Durant el període de floració, si es vol potenciar la formació de nous botons florals, serà necessari tallar la branca per sobre de la primera fulla amb 5 folíols ben formats i amb una bona coloració.
- Es poden fer pinçaments al principi de primavera per aconseguir ramificacions que donaran major nombre de flors.
- Si un roser té en una mateixa branca molts botons florals, podem aclarir-los per aconseguir flors més grans i millors formades.
- S'ha d'eliminar les flors passades o pansides sempre i quan el fruit no tingui un valor ornamental o no sigui interessant per a la fauna.

- Un roser amb un excés de vigor, es podrà disminuir-lo aplicant talls a les arrels més llunyanes o eliminant part de la seva superfície foliar.
- Cal treure els possibles monyons de podes anteriors.
- S'han d'eliminar tots els xucladors.

2.1.5. Tècniques de tall

Característiques del tall

- El tall sempre s'ha de fer per sobre d'una fulla o gemma lateral i a una distància d'entre 5 mm i 1 cm.
- El tall ha de ser net, sense fer malbé les fibres de la tija en efectuar-lo.
- La inclinació màxima del tall ha de ser de 45 graus.
- Cal tenir en compte la direcció de l'última gemma, ja que aquesta ens marcarà la direcció de la brotada. S'han d'afavorir les gemmes orientades a l'exterior, perquè buscaran la llum exterior sense ombrejar el centre del roser.
- Es procurarà amagar sempre el tall a la vista, fent-lo pel costat contrari a la fulla o gemma terminal.

Tall per sobre d'una gemma:

1. Tall correcte: distància, angle i sentit de la inclinació correctes.
2. Tall incorrecte: massa prop de la gemma.
3. Tall incorrecte: massa lluny de la gemma.
4. Tall incorrecte: sense inclinació.
5. Tall incorrecte: sentit de la inclinació incorrecta.

Com tallar correctament amb les tisores

L'eina indispensable per a la poda d'un roser són les tisores de podar de mà i les tisores franceses o podadores.

Les tisores han de ser de la mida de la nostra mà. Quan es facin treballar, han d'estar agafades pel màxim de dits possibles quan estiguin obertes.

Tisores de podar de mà

Tisores franceses o podadores

No s'han d'utilitzar tisores d'enclusa, ja que aixafen les branques dels rosers i fan malbé els teixits del tronc.

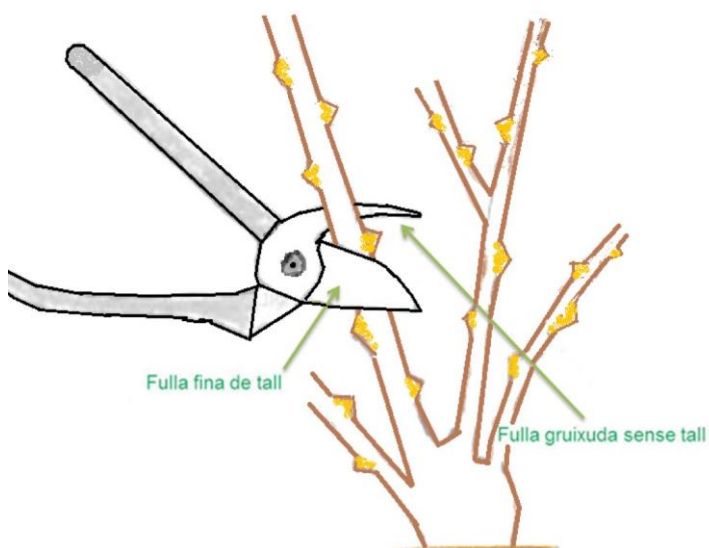

Tisores d'enclusa

Les branques més grosses s'han de tallar amb les tisores franceses.

Es col·loquen les tisores de mà o podadores per tallar amb la fulla de tall (fina) per sota, prop del borró floral que es vol deixar, i la fulla gruixuda per sobre de la fulla fina. La pressió que es fa en tallar amb la fulla gruixuda no malmet la branca i així s'aconsegueix un tall net sense esquinçar els teixits de la branca tallada.

Pell aixecada per la fulla gruixuda

2.2. Tipologies de poda

2.2.1. Poda de formació en la plantació

2.2.1.1. Consideracions en el procés de plantació

Si la plantació es fa amb exemplars a arrel nua o amb pa de terra, a l'hivern, no és necessària la poda. Generalment els rosers en contenidor ja venen formats i no s'han de podar, excepte les branques malmeses o dèbils i les arrels trencades. D'altra banda, cal tenir en compte alguns conceptes sobre la planta a arrel nua, com ara submergir-la durant 3-6 hores en una barreja d'aigua i fang per tal d'hidratar les arrels, ja que segurament tota la planta estarà deshidratada pel temps que fa que és fora de la terra. En el moment de la plantació, les arrels no es toquen mai i no es aconsellable podar-les, ja que es poden assecar i morir.

Si venen en contenidor, cal tenir en compte alguns conceptes, com ara no trencar mai el pa de terra. Si és necessari, es trenca el test per no malmetre la planta. No es retallen mai les arrels que surten del test.

2.2.1.2. Poda de formació

Durant el primer any des de la plantació el que es pretén és que el roser arrelli i desenvolupi una bona estructura radicular. La floració en aquesta etapa no té gaire importància. Es tracta d'aconseguir que el roser adquireixi una forma de got, amb 3-9 branques principals obertes cap a l'exterior.

Segons el port, s'actuarà de maneres diferents:

Rosers trepadors - sarmentosos

Els trepadors, solen deixar-se amb 3-4 branques amb 3-5 gemmes cadascuna, o amb 3-4 branques llargues (sense podar) segons el viver de procedència.

Els sarmentosos no s'haurien de podar.

Rosers entapissants del sòl - paisatgístics

Els rosers paisatgístics, per fet que són més vigorosos, se solen deixar amb 4-6 branques amb 3-5 gemmes cadascuna.

Rosers amb forma d'arbret

Els rosers amb forma d'arbret, com que són rosers de les varietats anteriors empeltats sobre un roser silvestre, es poden com les varietats de les quals procedeixen.

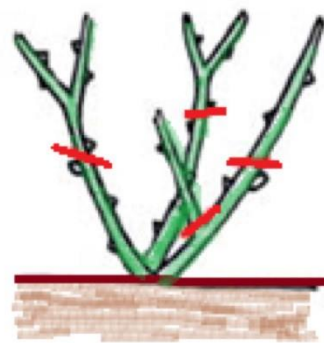
Rosers de garlanda (*pitiminí*)

Els rosers pitiminí no es poden.

Rosers arbustius

Els híbrids de te se solen deixar amb 3-4 branques amb 2-4 gemmes cadascuna.

Els *floribunda* i *polyantha*, com que són més vigorosos, se solen deixar amb 4-6 branques amb 3-5 gemmes cadascuna.

Poda de formació d'un roser híbrid de te

2.2.2. Poda de manteniment en període de repòs

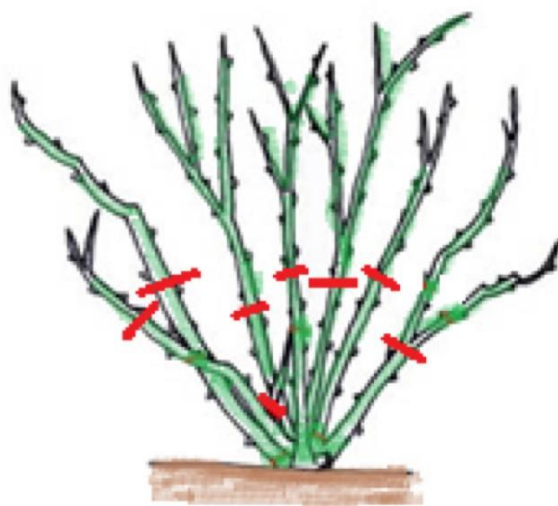
Els rosers floreixen a branca nova. La poda hivernal és la poda més forta i necessària en la majoria de rosers i consisteix en l'eliminació d'una gran part del brancatge per aconseguir una producció màxima de flor, una bona estructura i un bon estat de manteniment i salut. La circulació de l'aire entre els rosers i dintre de l'arbust mateix redueix l'aparició de plagues i malures.

El moment per fer-la és durant l'època de repòs de la planta. En llocs amb hiverns suaus, es poden podar des de finals de novembre fins a la brotació. No obstant això, en llocs freds s'han de podar al final de l'hivern, quan hagi passat el perill de les gelades fortes. El moment ideal serà quan les gemmes superiors comencin a inflar-se (febrer o, fins i tot, març).

Aquesta poda tardana es fa perquè les mateixes fulles i branques superiors serveixin de protecció a les parts més baixes davant el fred. A més, en cas que hi hagi una brotació i una gelada posterior, aquestes pot provocar la destrucció de les gemmes superiors. Si el roser no ha estat podat encara, amb la poda s'eliminen aquestes gemmes malmeses, i les inferiors, que estaran intactes, produiran la nova vegetació. En canvi, si el roser es poda prematurament, les gemmes baixes que s'han respectat seran les afectades per la gelada i el roser es veurà obligat a formar noves gemmes, això produirà un retard en la floració i un debilitament.

La tècnica que s'ha d'aplicar és la reducció del brancatge del roser a 30-40 cm del terra, mantenint l'estructura de got i deixant de 3 a 5 branques segons el tipus de roser, amb l'última gemma orientada cap a l'exterior.

Si el roser està molt atapeït en el moment d'actuar, o en el cas de podadors inexperts, pot ser molt útil reduir prèviament la mida de la planta a uns 40-50 cm d'alçària tallant totes les branques, de manera que serà més fàcil veure l'estructura i decidir per on realitzar els talls definitius.

Poda hivernal d'un roser de peu baix

2.2.3. Poda de manteniment en període vegetatiu

La poda de manteniment agrupa totes aquelles accions que, de manera periòdica i amb una certa freqüència, s'han d'aplicar al roser durant la seva època vegetativa.

2.2.3.1. Poda de floració

La poda de floració consisteix en l'eliminació de parts de la planta (les flors passades, els fruits, o la realització de pinçaments) per aconseguir un augment de producció de flors o millorar-ne la seva qualitat. Es fa durant l'època vegetativa del roser.

Flors i Fruits

Sempre que el fruit no tingui un valor ornamental, per la seva coloració o per la seva perdurabilitat en el temps, o que sigui interessant per a la fauna, s'eliminaran les flors passades o pansides.

La formació del fruit i de les llavors implica una despesa energètica important, per tant, si s'eliminen, la planta podrà fer servir aquestes reserves per tornar a brotar i produir més flors (refloriment).

El moment per fer la poda serà després de la floració, quan les flors comencen a estar marcides i preferentment abans de la formació del fruit.

La tècnica que s'ha d'aplicar serà retirar la flor marcida al nivell del seu peduncle, és a dir la branca que subjecta la flor, i preservar els botons florals que es formen just al costat. Si totes les flors del pom floral ja estan marcides, s'haurà d'eliminar tot el brot terminal tallant-lo per sobre de la primera fulla amb 5 folíols ben formats i amb una bona coloració. Amb aquesta pràctica, s'afavoreix una nova brotada i una nova floració.

Pinçaments

Els pinçaments es fan en branques herbàcies en creixement. El moment de fer-los és a principi de primavera, quan comencen a créixer les branques.

La tècnica que s'ha d'aplicar serà tallar les parts terminals de les branques herbàcies i estimular les ramificacions lateral per provocar un augment i un escurçament de les ramificacions noves i, conseqüentment, un augment de la producció de flors.

Aquesta tècnica s'aplica sobretot en rosers moderns en què els fruits no tenen un valor ornamental ni són interessants per a la fauna. També afavoreix la ramificació dels rosers i la floració de l'any vinent.

2.2.3.2. Eliminació de xucladors

Els xucladors són brots amb molt de vigor que prioritzen el seu creixement vegetatiu. Són fàcilment reconeixibles per les seves fulles més petites, clarament diferents de les fulles dels rosers. Mai no s'han de deixar créixer, han de ser eradicats tan aviat com apareguin.

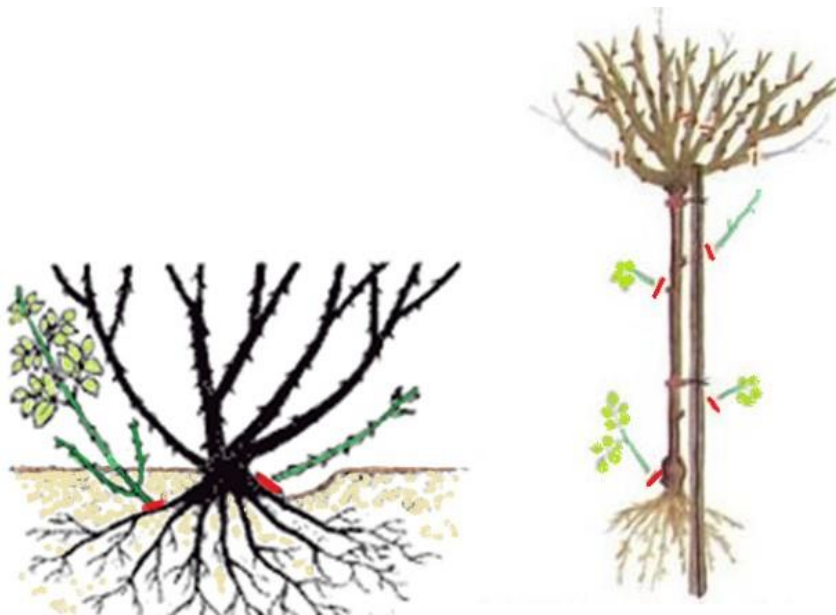
Poden aparèixer en el portaempelt o en el mateix roser, com ara en els rosers silvestres. En els casos en què apareguin en el portaempelt, prioritzaran el seu creixement vegetatiu en detriment del vigor del roser empeltat.

Portaempelt

L'empelt per obtenir varietats de rosers es fa sobre un roser silvestre (portaempelt), el qual aporta un sistema radicular vigorós i, per tant, genera un desenvolupament més intens de la planta.

Aquest portaempelt té tendència a emetre brots, que s'anomenen *xucladors*. Solen tenir un aspecte diferent al de l'empelt, amb fulles més petites i tiges més espinoses, i no produeixen flors o bé són de tipus silvestre, simples i poc vistoses. Solen ser més vigorosos, competeixen amb l'empelt, i poden debilitar-lo i, fins i tot, substituir-lo, i el que ens interessa és eliminar-los per mantenir les característiques del roser empeltat.

Els eliminarem tan bon punt apareguin des del seu punt d'inserció, ja que si es tallen parcialment es provoca l'aparició de nous xucladors. En el cas de xucladors d'arrel, és convenient gratar amb compte fins arribar a la inserció amb l'arrel i tallar-lo des de la base.

Rosers silvestres

Els rosers silvestres també poden emetre xucladors. Com a norma, s'eliminen des del seu punt d'inserció, però es poden arribar a deixar-los depenent de l'objectiu que es tingui en el seu cultiu. En algunes ocasions aquests xucladors podrien arribar a substituir algunes tiges envellides.

2.2.3.3. Poda d'entretemps – lleugera

La poda d'entretemps és una poda lleugera que s'aplica a rosers ben formats i amb bona salut. Consisteix a retirar una petita part de les branques, entre un quart o un terç, cada any després de la floració. L'objectiu d'aquesta poda és recuperar la vitalitat del roser, esgotat després del període de floració i dona com a resultat una nova brotació i floració abans del repòs hivernal. Es fa durant l'època vegetativa de la planta.

2.2.4. Poda de rejuveniment o renovació

Quan els rosers no s'han podat durant diversos anys, formen un garbuix de branques vives i mortes que floreixen relativament poc, amb flors més petites i de poca qualitat. Si no són gaires anys i en els casos de rosers empeltats que no han sucumbit enfront dels xucladors (cosa força comuna amb el pas del temps i la falta de poda), es poden recuperar mitjançant una poda de rejuveniment.

La poda de rejuveniment consisteix en l'eliminació de branques o d'una part de les branques per afavorir la brotada, de manera que es tallen les més velles sense modificar l'estructura de la planta.

El moment per fer-la és al final de l'època de repòs de la planta, entre febrer i març. Si hi ha risc de gelades, es farà al principi del març.

La tècnica que s'ha d'aplicar serà eliminar els xucladors i tallar el màxim de branques possibles a la mínima altura, deixant una o dues gemmes. En el cas dels rosers empeltats es deixaran una o dues gemmes sempre per sobre del punt d'empelt i, per assegurar la varietat plantada, es trauran també els brots del portaempelt.

2.2.5. Poda de reducció de vigor

Si es tenen espècies de rosers amb un excés de vigor, es pot reduir-lo a través de dues pràctiques:

Reducció de les fulles

Es pot reduir la superfície foliar amb l'objectiu de disminuir la capacitat fotosintètica de la planta. Amb aquesta tècnica s'aconsegueix restar vigor a la branca.

Reducció de les arrels

Es poden fer una sèrie de talls a les arrels més llunyanes de la base del tronc i aconseguir un afebliment del sistema radicular i una disminució general del vigor de la planta.

2.3. Tipus de poda en funció del port

2.3.1. Rosers trepadors-sarmentosos

Rosers trepadors

La majoria dels roses trepadors són derivats dels rosers híbrids de te i *polyantha*, per tant, floreixen en la fusta de l'any.

L'any de la seva plantació no es podaran, excepte si es vol eliminar puntualment alguna branca que s'hagi malmès durant el transport o que sigui molt dèbil. Es guiaran les branques de forma convenient, subjectant-les amb brides, amb l'objectiu que el roser, en un futur, ocupi tot l'espai assignat. S'ha de tenir en compte que les branques verticals tendiran a florir només a la punta, mentre que les horitzontals ho faran en tota la seva longitud.

Els primers anys es deixarà que creixi fins a aconseguir l'alçaria o ocupar l'espai desitjat; al mateix temps s'aniran formant els diversos brots al llarg de la tija, que constituïran les branques principals.

És important mantenir-los controlats al llarg de tota la temporada, no només en el moment de la poda. A la primavera ofereixen un aspecte ordenat, però, a mesura que avança l'estació, arriben a formar un garbuix de branques.

La diferència entre branques principals i secundàries en un roser trepador és la següent:

Branques principals: són les guies o branques llargues que s'aniran lligant a la pèrgola, paret, etcètera, i no es despunten mai. Seria necessari deixar entre 5 i 7 guies principals per planta.

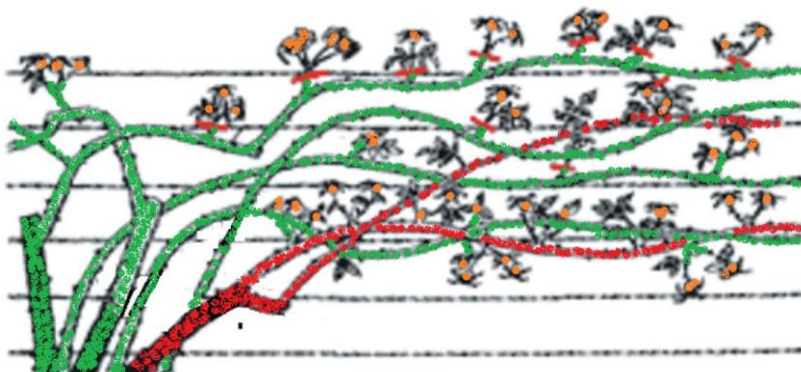
Branques secundàries: són les branques laterals que surten de les principals i són les que es poden. Això es així perquè el roser trepador sempre floreix a les guies secundàries. En el cas de branques secundàries no floríferes (les que tenen molt de vigor, no paren de créixer i no fan mai flors) s'hauran de podar i deixar-hi dues o tres gemmes, o deixar-les per substituir una guia principal malmesa o vella.

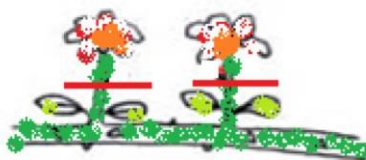
- En les branques secundàries es poden deixar 2-3 gemmes per branca.
- Els xucladors s'han d'eliminar tan bon punt apareguin.
- Després de la floració s'eliminen les flors marcides.
- A l'hivern cal eliminar les branques mortes o dèbils.

Quan en un roser envellit s'hagi de substituir una branca principal, simplement es triarà una branca secundària o una branca basal nova.

Un cop han florit, cal retirar les flors marcides per provocar una nova floració.

El resultat final després de la poda és un conjunt de branques principals llargues, guiades la majoria en horitzontal amb branques secundàries al llarg de tota la guia i aclarides o buidades.

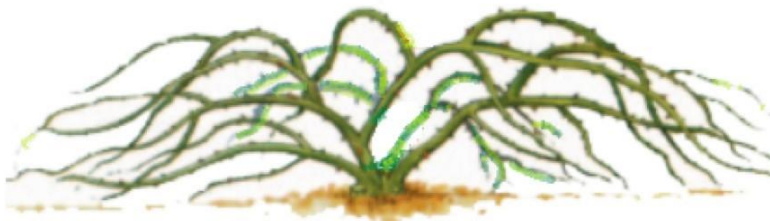

Tall correcte de les flors passades en un roser trepador

Rosers sarmentosos

Els rosers sarmentosos no s'haurien de podar. Tot i això, admeten diversos tipus de podes amb l'objectiu de controlar-ne el creixement tant d'alçària com d'amplada.

Es poden fer podes severes després de tres o quatre anys de la plantació a fi de tornar-hi un màxim de floració i, al mateix temps, fer la retirada de tot el brancatge mort o malmès. També s'aprofita per retirar la brossa acumulada durant aquests anys. Aquest tipus de rosers també es poden podar mecànicament mitjançant tallabarders o desbrossadores amb sistema de tall de disc o ganiveta.

2.3.2. Poda rosers entapissants – paisatgístics - arbustius

Entapissant

En els rosers entapissants s'apliquen les pautes de poda descrites en el punt anterior sobre els rosers sarmentosos.

Paisatgístics-arbustius

La poda d'aquests rosers s'ha de fer anualment seguint les pautes de la poda de manteniment en període de repòs i la poda de manteniment en període vegetatiu.

2.3.3. Poda de rosers en arbret

La poda dels rosers d'arbret s'ha de fer anualment seguint les pautes de la poda de manteniment en període de repòs i la poda de manteniment en període vegetatiu.

Amb la poda, cal aconseguir una copa equilibrada i airejada, que no estigui densa ni embullada. La idea és buidar la copa i conservar la forma en l'exterior. Amb la poda es persegueix eliminar la fusta vella i esgotada per substituir-la cada any per tiges fortes i vigoroses, que donaran flors en quantitat i de qualitat.

L'ideal és que tingui 4-5 branques principals, estructurals. Es poden les tiges que ja han florit l'any anterior a aproximadament 20 cm de la seva inserció, és a dir, deixant-los amb aproximadament 20 cm de llargada.

En el cas de rosers pèndula de peu alt, es poden eliminar les branques velles, netejar l'interior del "paraigua" de tiges seques i febles, i mantenir la forma exterior. Les tiges joves es formaran en verd, rebaixant-les i deixar, com a mínim, cinc gemmes.

2.3.4 Poda de rosers de garlanda (*pitiminí*)

No és necessari podar els rosers de garlanda. Tot i això, en cas necessari, es poden fer podes lleugeres (pinçament de branques) i l'eliminació de flors pansides i fruits.

2.3.5. Poda de rosers arbustius

La poda de rosers arbustius es fa anualment seguint les pautes de la poda de manteniment en període de repòs i la poda de manteniment en període vegetatiu.

Alguns rosers arbustius es cultiven per les seves espines acolorides. Si s'han de podar aquestes varietats, es farà cada dos anys, per estimular branques noves i formar branques joves amb espines abundants.

3. ROSERS BOTÀNICS (SILVESTRES)

En espais verds on hi ha una clara voluntat de conservar i millorar la biodiversitat, és del tot interessant l'ús de rosers autòctons silvestres, els anomenats *rosers botànics*. En la visió de treballar els jardins com a hàbitats per potenciar la presència de grups faunístics diferents, els rosers botànics hi desenvolupen un paper important.

Els rosers botànics són més interessants per a la fauna pol·litzadora que no pas les varietats híbrides. Els primers solen ser portadors de flors senzilles (no dobles) i, per tant, faciliten l'accés al pol·len i, d'altra banda, presenten més contingut de pol·len i nèctar. De fet, les varietats híbrides (ornamentals) han estat seleccionades per produir molts pètals en detriment de la seva producció de pol·len i nèctar.

Cal recordar que tant el pol·len com el nèctar són elements essencials per al desenvolupament de les abelles i altres insectes pol·litzadors: el pol·len com a component ric en proteïnes que les abelles adultes aporten a les fases larvàries, i el nèctar com a font d'energia. En tot cas, en general, les roses no es caracteritzen per un contingut nectarífer elevat i el seu interès rau més en l'aprofitament del pol·len per part dels seus visitants (tot i que alguns rosers botànics també poden oferir nèctar).

La fructificació també és un valor afegit de l'ús d'aquests tipus de rosers. La majoria fructifiquen de manera abundant durant la tardor, una època on els recursos alimentaris solen escassejar i, per tant, són molt interessants per als ocells de la ciutat.

I, finalment, més enllà del pol·len i dels fruits, cal dir que presenten una estructura vegetativa generalment densa i compacta que ofereix espais per al refugi, la nidificació i l'alimentació de tot un seguit d'animals (invertebrats, ocells i mamífers, principalment).

Pel que fa al seu manteniment, la seva rusticitat i l'adaptació al clima mediterrani, s'associen a un manteniment mínim. Cal recordar la no conveniència de podar aquests tipus de rosers botànics a fi de respectar els seus cicles de floració i fructificació. Únicament s'hi han de practicar podes de contenció quan el seu desenvolupament obstaculitzi camins i d'altres zones de pas. La massa arbustiva que formen és un valor afegit que cal tenir en compte.

A continuació es detallen algunes espècies de rosers botànics autòctons que es poden plantar en parterres, talussos, parcs i jardins pel seu interès natural. De fet, cal dir que algunes d'aquestes espècies ja s'estan utilitzant des de fa temps a la Direcció d'Espais Verds i Biodiversitat (DEVB) i, alhora, se'n promou la plantació en molts projectes actuals d'enjardinament i de naturalització.

Són rosers botànics autòctons la rosa mosqueta (*Rosa moschata*), l'englantina (*Rosa sempervirens*), el roser bord (*Rosa canina*), l'englantina roja (*Rosa rubiginosa*), el roser agrest (*Rosa agrestis*), el roser repent (*Rosa arvensis*) i el roser espinosíssim (*Rosa pimpinellifolia*), entre d'altres. Depenent de l'espècie, poden presentar un port trepador-sarmentós, entapissant o paisatgístic-arbustiu.

Tot i que s'ha de potenciar la utilització de rosers autòctons silvestres, s'ha de saber que també hi ha rosers botànics al·lòctons d'interès per les seves flors senzilles, els seus fruits i la seva estructura. En aquest sentit, mereix una atenció especial el roser del Japó (*Rosa rugosa*) pel seu manteniment diferencial en relació amb als rosers botànics mencionats anteriorment.

En aquest cas, és convenient practicar podes arran de terra cada 3-5 anys amb l'objectiu d'eliminar tot el brancatge envellit i rejuvenir així el roser. En aquest cas, l'absència de poda accelera l'envelliment de la planta, la qual es debilita i acaba morint en un període de temps relativament curt.

La poda total del roser retarda i disminueix la floració, però augmenta la cobertura del sòl.

4. TREBALLS QUE CAL FER DESPRÉS DE LA PODA

Una vegada acabada la poda, s'ha de retirar el material vegetal eliminat, què serà considerat com a residu vegetal i tractat d'acord amb el que estableix el procediment ambiental PMA/11, i s'ha de deixar la zona d'actuació neta, lliure de trossos de brancatge amb espines.

L'aportació d'esmenes i adobs està indicada especialment per rosers en el PMA/06, sobretot després de fer podes de rejuveniment, on serà necessari aportar terra vegetal, adobs orgànics i regs setmanals durant el període d'activitat vegetativa.

Si s'observa un atac de plagues o malures es poden treure de la planta de manera manual. Després s'ha d'acotar bé amb "terra vegetal" a la base i aportació d'adobs orgànics i regs (poda rejuveniment).

5. ACTUACIONS DE MANTENIMENT PER A LA BIODIVERSITAT

Cal evitar podar tota la zona arbustiva en els rosers paisatgístics o entapissants en un mateix any, per poder oferir espais de refugi a diverses espècies animals.

Amb els rosers paisatgístics, es poden crear refugis i llocs d'alimentació per invertebrats, ocells i petits mamífers.

L'estructura arbustiva del roser paisatgístic o entapissant és un factor que cal tenir en compte, ja que ofereix llocs de nidificació pels ocells de sotabosc, cobertura arbustiva per al desplaçament de la fauna i zones d'acumulació de fullaraca per als invertebrats.

Cal respectar el cicle biològic dels arbustos rellevants des del punt de vista de la fructificació, ja que proveeixen aliment per a la fauna.

Es poden concentrar les podes dels grups arbustius i les tanques vegetals durant el període hivernal, del desembre al febrer.

Les podes no han de coincidir amb el període primaveral de nidificació d'aus.

Cal practicar l'encoixinat amb restes vegetals en els rosers, ja que contribueix a la presència d'invertebrats i afavoreix la incorporació de matèria orgànica al sòl.

Cal fer aportacions anuals d'aquests encoixinats per mantenir una aportació constant de matèria orgànica i per al bon manteniment dels rosers.

Els rosers silvestres són molt atractius per a la fauna i els insectes pol·linitzadors pel nèctar de les seves flors, sobretot en les flors senzilles a les quals els és més fàcil accedir.

Els fruits són aliments per als ocells, ja que apareixen a la tardor-hivern i afavoreixen la disponibilitat d'aliment en un període de l'any amb pocs recursos alimentaris.

Sempre que sigui possible, es duran a terme manteniments respectuosos amb la natura per afavorir i incrementar la presència de diferents espècies animals, fet que contribueix a la naturalització dels espais verds de la ciutat.

6. PLAGUES I MALALTIES MÉS HABITUALS ALS ROSERS

6.1. Plagues

Nom científic: *Arge rosae*

Nom comú: Falsa eruga del roser

Família: *Argidae*

Síntomes

- Defoliació de les fulles: la larva s'alimenta de les fulles del roser: comença per les vores i respecta el nervi central de la fulla.
- Assecament dels brots: la femella adulta, per fer la posta, practica incisions en les tiges tendres i les asseca.

Tractament

És efectiva l'aplicació de piretrines en el moment en què l'insecte està en estat de larva.

Nom científic: *Macrosiphum rosae*

Nom comú: Pugó del roser

Família: *Aphididae*

Síntomes

- Si les poblacions són molt elevades, la planta pateix un debilitament visible i redueix el creixement.

Tractament

- Fer rentats amb sabó potàssic a la planta.
- Utilitzar oli de parafina per crear una pel·lícula molt fina que envolti l'insecte i faci que mori per asfixia.

6.2. Malalties

Nom científic: *Podosphaera pannosa* (*Sphaerotheca pannosa*)

Nom comú: Malura blanca, oïdi.

Família: *Erysiphaceae*

Síntomes

- És una malaltia molt fàcil d'identificar, ja que les fulles queden cobertes, per la part superior, d'una cendra de color blanc.
- Perjudica la planta quan l'atac del fong és d'una gravetat extrema, però en poques ocasions provoca la mort del roser.

Tractament

- Fer aplicacions d'una barreja de dos adobs foliars durant la primavera.

Nom científic: *Phragmidium mucronatum* (fong)

Nom comú: Rovell del roser

Família: *Phragmidiaceae*

Síntomes

Presència de pústules petites en fulles i tiges, de color ataronjat.

Tractament

Eliminar les restes de plantes malaltes.

Nombre científic: *Diplocarpon rosae* (fong)

Nombre comú: Taca negra

Família: *Dermateaceae*

Síntomes

Presència de taques fosques de color negre que inicialment són punts petits i després augmenten de mida. Poden trobar-se aïllades o juntes. Generalment, les taques es troben sobre els nervis.

Tractament

El tractament consisteix a eliminar les fulles infectades tant de la planta com les caigudes a terra, així s'alenteix la infecció. També cal evitar mullar les fulles mentre es rega.

7. EINES

Per fer la poda dels rosers es fan servir tres tipus d'eines manuals, sempre depenent del perímetre de tall de la branca, i una de mecànica:

Tisores de mà, per fer talls fins a 2,5 cm

Tisores franceses, per fer talls de 2,5 a 5 cm

Xerrac, per fer talls superiors a 5 cm

Tisores de perxa, per a rosers trepadors

Desbrossadora, per a rosers de cobertura de sòl, entapissants. (S'haurà de fer servir el disc o la ganiveta com a sistema de tall).

Retalladora de tanques, per rosers de cobertura del sòl, entapissants

Per a la poda de rosers trepadors, s'utilitzen **escales**, **bastides** o **plataformes**.

A mesura que es poden els rosers, cal remullar periòdicament les tisores en una solució netejadora per rentar-la, i així limitar el risc d'escampar malalties.

També s'hauran de remullar totes les eines que es facin servir, les tisores, el xerrac, etcètera, en una solució desinfectant. Es pot utilitzar una solució al 70% d'alcohol.

8. CONDICIONS ÒPTIMES PER CONREAR UN ROSER I LA SEVA INFLUÈNCIA EN LA PODA

Llum

Els rosers, per florir, necessiten una exposició solar de 5-6 hores com a mínim. Els rosers no floreixen a l'ombra.

Les roses amb colors més foscos llueixen i destaquen més a ple sol.

Les roses amb colors més clars tenen coloració esmorteïda a ple sol. Aquests colors suaus destacaran quan la intensitat del sol sigui més suau, a mitja tarda o en dies ennuvolats.

Circulació d'aire

La circulació de l'aire és necessària per evitar un augment de la temperatura i humitat a l'interior del roser. Aquests dos factors afavoreixen al desenvolupament de plagues i malures. És important que hi hagi distància entre els individus pel bon desenvolupament dels rosers.

Sòl

El sòl òptim per a un roser ha de ser drenant, profund i ric en matèria orgànica. És recomanable, després de la poda de manteniment en període de repòs o després de la poda de rejuveniment, l'aportació de terra vegetal o de matèria orgànica per aconseguir una resposta vigorosa al llarg de la primavera.

Reg

Com a norma general, els rosers necessiten regs profunds cada 15 dies. Sempre que es pugui, s'ha d'evitar mullar la part aèria del roser per reduir el risc de proliferació de malures. També s'ha de considerar que si l'aigua toca les flors, aquestes tenen menys durabilitat. En cas que es tingui reg per aspersió, difusió o quan s'hagin de fer regs amb mànega, s'haurà de regar durant la matinada, si es té la possibilitat de programar-ho, o a primera hora del matí, si s'ha de fer de manera manual.

Equilibri

Distribució de les diverses branques d'un roser per aconseguir que l'alçària de les branques i la distància entre si afavoreixin el bon desenvolupament de la planta.

9. NORMES GENERALS DE SEGURETAT

Per portar a terme la poda de rosers, s'han de seguir unes pautes bàsiques de seguretat per fer els treballs d'una manera eficaç i segura.

- Cal mantenir els voltants nets d'acumulacions de farda vegetal o d'eines, per evitar caigudes.
- S'han d'extremar les precaucions, ja que són plantes que punxen.
- Cal evitar treballar per sobre les espatlles.
- Cal mantenir les eines ben esmolades i en perfecte estat.
- Cal fer servir l'eina adequada a cada diàmetre de tall.
- Sempre que no s'estigui utilitzant l'eina per tallar, cal portar la fulla de tall protegida o bé les tisores tancades.
- No es poden deixar les eines penjades als arbustos, les escales, etcètera, ni clavades a terra quan no es facin servir.
- Cal senyalitzar la zona on es treballa, si és prop de vies de circulació de vehicles, i utilitzar roba d'alta visibilitat.
- En tasques perllongades, cal fer rotació del personal o pauses durant la jornada laboral.

- Es recomana fer servir màniga llarga, especialment si els arbustos són espinosos.
- En cas que s'utilitzi la desbrossadora o la retalladora de tanques es seguiran les indicacions del Manual de prevenció de riscos laborals en jardineria.

Equips de protecció individual necessaris:

- Ulleres de protecció per evitar punxades o brosses als ulls.
- Calçat de seguretat amb puntera i sola reforçada.
- Guants per evitar punxades, rascades, talls, etcètera.
- Mascareta antipartícules quan, al moure el brancatge, s'aixequi molta pols o pol·len.
- Casc de seguretat quan es tallin branques per sobre del nivell del cap (pèrgoles).

Si s'utilitza la desbrossadora o la retalladora de tanques:

- Pantalla protectora facial completa
- Canyelleres i davantal
- Protectors auditius

Per portar a terme la poda de rosers, s'han de seguir unes pautes bàsiques de seguretat per fer els treballs d'una manera eficaç i segura.

9.1. Equips de protecció individual (EPI's)

EQUIPS DE PROTECCIÓ INDIVIDUAL SEGONS LA TASCA	PODA DE ROSERS	
	PODA ROSERS	NETEJA POSTERIOR
Ulleres 	X	X
Pantalla protectora 	X	
Guants 	X	X
Protectors auditius 	X	
Calçat de seguretat 	X	X
Casc 		
Canyelleres i davantal 	X	
Mascareta 	En cas de que s'actui sobre arbustos que aixequin núvols de pols o pol·len	

10. EINES

10.1. Eines manuals

Tijera de una mano		Tijeras de yunque y funda		Tijera de dos manos	
Tisores d'una mà		Tisores d'enclusa i funda		Tisores de dues mans	
Tijera francesa de yunque		Tijera francesa		Tijera francesa	
Tisora francesa d'enclusa		Tisores franceses		Tisores franceses	
Sierra de arco		Tijera de pérfiga		Serrucho de pérfiga	
Serra d'arc		Tisores de perxa		Xerrac de perxa	
Serrucho de pérfiga		Serrucho			
Xerrac de perxa		Xerrac			

10.2. Maquinària

Desbrossadora – Desbrozadora
motor de benzina

Desbrossadora – Desbrozadora
motor de benzina

Retalladora de tanques -Cortasetos
Elèctric

Retalladora de tanques -Cortasetos
Elèctric

10.3. Escales i Bastides

Bastides, plataformes i escales
Andamios y escaleras

Bastides, plataformes i escales
Andamios y escaleras

11. GLOSSARI

Borró floral: gemma que neix a la axil·la d'una bràctea i porta una flor a l'extremitat.

Branca nova: cadascuna de les parts noves en què se subdivideix el tronc o la tija d'una planta.

Coll de la planta: part de la planta on s'uneix el tronc amb el sistema radical.

Empelt: acció d'ajuntar dues o més parts (tija, tronc, branca, etcètera) de plantes diferents, de manera que el conjunt es comporti com una sola planta.

Floribunda: varietat de rosers amb molt de vigor. Utilitzats per a flor tallada mitjana.

Folíol: cadascuna de les divisions d'una fulla composta.

Gavarró: fruit del roser que, un cop inflat, es torna d'un to taronja, rosa o vermell.

Grandiflora: varietat de rosers que té una alçària d'entre 90 i 180 cm. Són vigorosos. Poden produir de 5 a 7 flors en una branca floral. Una característica diferenciadora és que els colors de les seves flors són persistents i les roses perduren en el temps en el roser.

Híbrids de te: tipus de rosers que poden arribar a 180 cm. Les roses d'aquests rosers són grans i són les més utilitzades com a flor tallada.

Meristema: teixit vegetal de tipus embrionari, integrat per cèl·lules no diferenciades capaces de dividir-se.

Mesotonia: tendència a afavorir la brotada de les gemmes de la porció intermèdia de cada ramificació, en comptes de les apicals o de les basals, que manifesten alguns vegetals, principalment herbes i arbusts.

Polyantha: varietat de rosers amb molt de vigor.

Portaempelt: planta que proporciona el sistema radical i sobre la qual s'empelta la varietat de la nova planta.

Primordi: òrgan en el seu primer estadi de formació.

Reflorescent: qualitat per la qual una planta de roser produeix diverses floracions a l'any en cada tall floral.

Tija floral: cua d'una flor o d'una inflorescència.

Tisores de mà: eina de diverses formes emprada per podar els arbres, els arbusts, etcètera.

Tisores d'enclusa: eina de diverses formes amb una fulla fina i una altra fulla com a suport de la gavineta fina, emprada per podar els arbres, els arbusts, etcètera.

Tisores franceses: eina de fulles llargues proveïdes de mànecs també llargs de fusta o metall.

Vigor: força que tenen les plantes per rebrotar.